

วันอาทิตย์ที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2559

ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โทรศัพท์ 02-727-3594-6 โทรสาร 02-727-3595

<http://www.nidapoll.nida.ac.th> <http://www.twitter.com/nidapoll> และ <http://www.facebook.com/nidapoll>

E-mail : nida_poll@nida.ac.th / nidapoll.nida@hotmail.co.th

“ภาวะทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุไทย ปี 2559”

เรียน บรรณาธิการบริหาร / บรรณาธิการข่าว/หัวหน้าข่าว

เนื่องในวันที่ 13 เมษายน ของทุกปี ตรงกับวันผู้สูงอายุ ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” ร่วมกับ “ศูนย์วิจัยสังคมสูงอายุ” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เปิดเผยผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เปิดเผยผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เรื่อง “ภาวะทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุไทย ปี 2559” ทำการสำรวจระหว่างวันที่ 23 – 28 มีนาคม 2559 กรณีศึกษาจากผู้สูงอายุไทย ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปทั่วประเทศ กระจายทั่วทุกภูมิภาค ระดับการศึกษา และอาชีพ รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,250 หน่วยตัวอย่าง เกี่ยวกับภาวะการทำงาน รายได้ ภาระหนี้สิน การได้รับการเกื้อกูล และการใช้เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การสำรวจอาศัยการสุ่มตัวอย่างจากบัญชีรายชื่อฐานข้อมูลตัวอย่างหลัก (Master Sample) ของ “นิด้าโพล” ด้วยความน่าจะเป็นแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งภูมิภาคออกเป็น 5 ภูมิภาค จากนั้นในแต่ละภาคสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ โดยกำหนดค่า ความเชื่อมั่นที่ ร้อยละ 95.0 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error: S.E.) ไม่เกิน 1.4

จากผลการสำรวจ เมื่อถามถึงภาวะการทำงาน รายได้เฉลี่ย และเหตุผลของการไม่ได้ทำงานของผู้สูงอายุไทย พบว่า ผู้สูงอายุไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.20 ระบุว่า ไม่ได้ทำงานแล้ว รองลงมา ร้อยละ 23.12 ระบุว่า ทำงานมีรายได้เป็นรายเดือน โดยมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 23,752.10 บาท/เดือน (S.D. = 180,126.76 บาท/เดือน ต่ำสุด 150 บาท/เดือน สูงสุด 3,000,000 บาท/เดือน) และร้อยละ 13.68 ระบุว่า ทำงานมีรายได้เป็นรายวัน โดยมีรายได้เฉลี่ยวันละ 487.64 บาท/วัน (S.D. = 1,121.10 บาท/วัน ต่ำสุด 20 บาท/วัน สูงสุด 10,000 บาท/วัน) ซึ่งในจำนวนผู้ที่ระบุว่า ไม่ได้ทำงานแล้ว ส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.10 ให้เหตุผลว่า เป็นเพราะอายุมากแล้ว รองลงมา ร้อยละ 19.62 ระบุว่า เพราะเกษียณอายุแล้ว ร้อยละ 16.20 ระบุว่า เพราะสุขภาพไม่ดี ร้อยละ 15.19 ระบุว่า เพราะลูกหลานไม่ต้องการให้ทำงาน ร้อยละ 2.28 ระบุว่า เพราะไม่มีใครจ้างงาน และร้อยละ 0.38 ระบุอื่น ๆ ได้แก่ ต้องดูแลบิดามารดาที่ป่วย มีญาติพี่น้องคอยช่วยเหลือเกื้อกูลอยู่แล้ว และบางส่วนทำงานด้านจิตอาสาให้กับวัด

ด้านภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ของผู้สูงอายุไทย พบว่า ผู้สูงอายุไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.68 ระบุว่า ไม่มีภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ ขณะที่ร้อยละ 48.32 ระบุว่า มีภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ โดยในจำนวนนี้ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ร้อยละ 49.69 ระบุว่า มีภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบที่เกิดจากการประกอบธุรกิจการค้า การประกอบอาชีพ รองลงมา ร้อยละ 27.09 ระบุว่า เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ร้อยละ 17.49 ระบุว่า เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย บ้าน คอนโด ทาวน์เฮาส์ ฯลฯ ร้อยละ 14.24 ระบุว่า เพื่อเป็นการผ่อนชำระสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน ร้อยละ 10.06 ระบุว่า เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาบุตรหลาน และร้อยละ 0.77 ระบุอื่น ๆ ได้แก่ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูพ่อแม่ ค่ารักษาพยาบาล ชดเชยค่าเสียหายจากการถูกล้อโกง

สำหรับการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลในด้านต่าง ๆ ของลูกหลานต่อผู้สูงอายุไทย พบว่า ผู้สูงอายุไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 24.80 ระบุว่า ลูกหลานให้เงินช่วยเหลือเป็นประจำ (ทุกวัน/สัปดาห์/เดือน) รองลงมา ร้อยละ 21.20 ระบุว่า มีลูกหลานแต่ไม่ได้ช่วยเหลือเกื้อกูลในด้านใด ๆ ร้อยละ 17.68 ระบุว่า ให้เงินช่วยเหลือตามโอกาส (เช่น วันเกิด เทศกาลปีใหม่หรือสงกรานต์) ร้อยละ 16.48 ระบุว่า ให้ความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ช่วยงานบ้าน ทำกับข้าวให้ทาน อ่านหนังสือให้ฟัง ช่วยทำธุระ พาไปหาหมอ ฯลฯ เป็นประจำ (ทุกวัน/สัปดาห์/เดือน) ร้อยละ 10.56 ระบุว่า ไม่มีลูกหลานมาให้ความช่วยเหลือ (โสด ไม่มีบุตรหลาน เป็นหม้าย/หย่าร้าง อยู่ตัวคนเดียว) และร้อยละ 9.28 ระบุว่า ให้ความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นครั้งคราว

ด้านบุคคลที่ผู้สูงอายุไทยจะขอให้ช่วยเหลือเป็นคนแรกถ้าหากมีปัญหาทางการเงิน พบว่า ผู้สูงอายุไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.68 ระบุว่า เป็นลูก รองลงมา ร้อยละ 9.36 ระบุว่า เป็นสถาบันการเงิน (เช่น ธนาคาร สหกรณ์ออมทรัพย์) ร้อยละ 7.84 ระบุว่า เป็นคู่สมรส ร้อยละ 7.44 ระบุว่า เป็นพี่/น้อง/ญาติ/คนในครอบครัว ร้อยละ 3.92 ระบุว่า เป็นพึ่งตนเอง ร้อยละ 1.76 ระบุว่า เป็นหลาน (ลูกของลูก) ร้อยละ 1.12 ระบุว่า เป็นเพื่อน/เพื่อนบ้าน/คนรู้จัก ร้อยละ 0.96 ระบุว่า เป็นผู้เงินนอกระบบ ร้อยละ 0.56 ระบุอื่น ๆ ได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน รัฐบาล ขณะที่ร้อยละ 19.36 ไม่ระบุ/ไม่แน่ใจ

ท้ายที่สุด เมื่อถามถึงการนำเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไปใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ของผู้สูงอายุไทยในรอบปีที่ผ่านมา พบว่า ผู้สูงอายุไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 49.54 ระบุว่า นำไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (อาหารการกิน ข้าวของเครื่องใช้ สินค้าอุปโภคบริโภค) รองลงมา ร้อยละ 21.08 ระบุว่า ไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ (เกษียณอายุ อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ อายุเพิ่งจะ 60 ปี บริบูรณ์) ร้อยละ 9.99 ระบุว่า ใช้ในเรื่องของการดูแลสุขภาพร่างกาย การรักษาโรค ร้อยละ 9.01 ระบุว่า นำไปทำบุญ ร้อยละ 5.48 ระบุว่า นำไปฝากธนาคาร/เก็บออม/ลงทุน ร้อยละ 2.74 ระบุว่า นำไปให้บุตรหลาน ร้อยละ 1.17 ระบุว่า นำไปใช้จ่ายหนี้สิน ร้อยละ 0.78 ระบุว่า นำไปประกอบธุรกิจการค้า การลงทุนด้านการประกอบอาชีพ และร้อยละ 0.20 ระบุ อื่น ๆ ได้แก่ บริจาคให้ผู้อื่น สละสิทธิ์ให้ผู้อื่นที่เดือดร้อนกว่า ทำประกันชีวิต

เมื่อพิจารณาลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง พบว่า ตัวอย่างร้อยละ 8.80 มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ ร้อยละ 25.52 มีภูมิลำเนาอยู่ปริมณฑล และภาคกลาง ร้อยละ 18.80 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคเหนือ ร้อยละ 33.72 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร้อยละ 14.16 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้ ตัวอย่าง ร้อยละ 52.88 พักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ร้อยละ 45.52 พักอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล และร้อยละ 1.60 ไม่ระบุ ตัวอย่าง ร้อยละ 51.84 เป็นเพศชาย ร้อยละ 48.08 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 0.08 เป็นเพศทางเลือก ตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 66.15 ปี (S.D. = 5.51 ปี อายุต่ำสุด 60 ปี และสูงสุด 90 ปี) โดยร้อยละ 55.92 มีอายุ 60 – 65 ปี ร้อยละ 24.40 มีอายุ 66 – 70 ปี ร้อยละ 12.32 มีอายุ 71 – 75 ปี และร้อยละ 7.36 มีอายุ 75 ปี ขึ้นไป

ตัวอย่าง ร้อยละ 82.96 พักอาศัยอยู่บ้านเดี่ยว ร้อยละ 7.20 พักอาศัยอยู่ทาวน์เฮาส์ ร้อยละ 0.48 พักอาศัยอยู่ห้องคอนโด ร้อยละ 0.88 พักอาศัยอยู่ห้องอพาร์ทเมนท์/แฟลต ร้อยละ 5.76 พักอาศัยอยู่ห้องแถว ร้อยละ 0.72 ระบุ อื่น ๆ ได้แก่ บ้านพักข้าราชการ วัด บ้านเช่า หอพักในที่ทำงาน กระโจม และร้อยละ 2.00 ไม่ระบุประเภทที่อยู่อาศัย ตัวอย่าง ร้อยละ 68.64 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย ร้อยละ 8.00 เป็นเจ้าของร่วม ร้อยละ 6.64 เป็นผู้เช่า ร้อยละ 14.56 เป็นผู้อยู่อาศัย และร้อยละ 2.16 ไม่ระบุกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย ตัวอย่าง ร้อยละ 62.63 พักอาศัยอยู่กับคู่สมรส ร้อยละ 63.61 พักอาศัยอยู่กับลูกหลาน ร้อยละ 10.64 พักอาศัยอยู่กับลูกเขย/ลูกสะใภ้ ร้อยละ 2.03 พักอาศัยอยู่กับบิดา/มารดา ร้อยละ 4.31 พักอาศัยอยู่กับญาติ พี่ น้อง ร้อยละ 9.02 พักอาศัยอยู่คนเดียว ร้อยละ 0.49 พักอาศัยอยู่กับคนอื่น ๆ ได้แก่ เด็กที่ตนเองดูแลอยู่ นายจ้าง เพื่อน พี่เลี้ยง

1. ในปัจจุบัน ท่านยังทำงานที่มีรายได้หรือไม่ (การทำธุรกิจ ค้าขาย เกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป หรืองานอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดรายได้) และมีรายได้ประมาณเท่าไร และสาเหตุที่ไม่ได้ทำงาน

ภาวะการทำงาน รายได้เฉลี่ย และเหตุผลของการไม่ได้ทำงานของผู้สูงอายุไทย	ร้อยละ
ไม่ได้ทำงานแล้ว	63.20
อายุมากแล้ว	58.10
เกษียณอายุแล้ว	19.62
สุขภาพไม่ดี	16.20
ลูกหลานไม่ต้องการให้ทำงาน	15.19
ไม่มีใครจ้างงาน	2.28
อื่น ๆ ได้แก่ ต้องดูแลบิดามารดาที่ป่วย มีญาติที่พี่น้องคอยช่วยเหลือก็อยู่ได้แล้ว และทำงานด้านจิตอาสาให้กับวัด	0.38
ทำงานมีรายได้เป็นรายเดือน (รายได้เฉลี่ยเดือนละ 23,752.10 บาท/เดือน S.D. = 180,126.76 บาท/เดือน ต่ำสุด 150 บาท/เดือน สูงสุด 3,000,000 บาท/เดือน)	23.12
ทำงานมีรายได้เป็นรายวัน (รายได้เฉลี่ยวันละ 487.64 บาท/วัน S.D. = 1,121.10 บาท/วัน ต่ำสุด 20 บาท/วัน สูงสุด 10,000 บาท/วัน)	13.68
รวม	100.00

2. ในปัจจุบันท่านมีภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบหรือไม่ และถ้าหากมี ท่านมีภาระหนี้สินในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ของผู้สูงอายุไทย	ร้อยละ
ไม่มีภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ	51.68
มีภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ ได้แก่	48.32
การประกอบธุรกิจการค้า การประกอบอาชีพ	49.69
ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน	27.09
ที่อยู่อาศัย บ้าน คอนโด ทาวน์เฮาส์ ฯลฯ	17.49
การผ่อนสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน	14.24
การศึกษานูรูลาน	10.06
อื่น ๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูพ่อแม่ ค่ารักษาพยาบาล ชดเชยค่าเสียหายจากการถูกฉ้อโกง	0.77

3. ท่านมีลูกหลานให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลในด้านใด (ตอบ 1 ข้อ)

การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลในด้านต่าง ๆ ของลูกหลานต่อผู้สูงอายุไทย	ร้อยละ
ให้เงินช่วยเหลือเป็นประจำ (ทุกวัน/สัปดาห์/เดือน)	24.80
มีลูกหลานแต่ไม่ได้ช่วยเหลือเกื้อกูลในด้านใด ๆ	21.20
ให้เงินช่วยเหลือตามโอกาส (เช่น วันเกิด เทศกาลปีใหม่หรือสงกรานต์)	17.68
ใช้เวลาช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ช่วยงานบ้าน ทำกับข้าวให้ทาน อ่านหนังสือให้ฟัง ช่วยทำธุระพาไปหาหมอ ฯลฯ เป็นประจำ (ทุกวัน/สัปดาห์/เดือน)	16.48
ไม่มีลูกหลานมาให้ความช่วยเหลือ (โสด ไม่มีบุตรหลาน เป็นหม้าย/หย่าร้าง อยู่ตัวคนเดียว)	10.56
ใช้เวลาช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นครั้งคราว	9.28
รวม	100.00

4. ถ้าหากท่านมีปัญหาทางการเงิน ท่านจะขอให้ใครช่วยเหลือเป็นคนแรก (ตอบ 1 ข้อ)

บุคคลที่ผู้สูงอายุไทยจะขอให้ช่วยเหลือเป็นคนแรกถ้าหากมีปัญหาทางการเงิน	ร้อยละ
ลูก	47.68
สถาบันการเงิน (เช่น ธนาคาร สหกรณ์ออมทรัพย์)	9.36
คู่สมรส	7.84
พี่/น้อง/ญาติ/คนในครอบครัว	7.44
พึ่งตนเอง	3.92
หลาน (ลูกของลูก)	1.76
เพื่อน/เพื่อนบ้าน/คนรู้จัก	1.12
กู้เงินนอกระบบ	0.96
อื่น ๆ ได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน รัฐบาล	0.56
ไม่ระบุ/ไม่แน่ใจ	19.36
รวม	100.00

5. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านนำเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไปใช้จ่ายในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

การนำเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไปใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ของผู้สูงอายุไทยในรอบปีที่ผ่านมา	ร้อยละ
ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (อาหารการกิน ข้าวของเครื่องใช้ สินค้าอุปโภคบริโภค)	49.54
ไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ (เกษียณอายุ อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ อายุเพิ่งจะ 60 ปี บริบูรณ์)	21.08
การดูแลสุขภาพร่างกาย การรักษาโรค	9.99
ทำบุญ	9.01
ฝากธนาคาร/เก็บออม/ลงทุน	5.48
ให้บุตรหลาน	2.74
ใช้จ่ายหนี้สิน	1.17
การประกอบธุรกิจการค้า การลงทุนด้านการประกอบอาชีพ	0.78
อื่น ๆ ได้แก่ บริจาคให้ผู้อื่น สละสิทธิ์ให้ผู้อื่นที่เดือดร้อนกว่า ทำประกันชีวิต	0.20

ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง

1. ตารางที่ 1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพฯ	110	8.80
ปริมณฑลและภาคกลาง	319	25.52
ภาคเหนือ	235	18.80
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	409	32.72
ภาคใต้	177	14.16
รวม	1,250	100.00

2. ตารางที่ 2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามพื้นที่ที่พักอาศัย

พื้นที่ที่พักอาศัย	จำนวน	ร้อยละ
ในเขตเทศบาล	661	52.88
นอกเขตเทศบาล	569	45.52
ไม่ระบุ	20	1.60
รวม	1,250	100.00

3. ตารางที่ 3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	648	51.84
หญิง	601	48.08
เพศทางเลือก	1	0.08
รวม	1,250	100.00

4. ตารางที่ 4 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
60 – 65	699	55.92
66 – 70	305	24.40
71 – 75	154	12.32
75 ปี ขึ้นไป	92	7.36
อายุเฉลี่ย 66.15 ปี (S.D. = 5.51 ปี อายุต่ำสุด 60 ปี และสูงสุด 90 ปี)		
รวม	1,250	100.00

5. ตารางที่ 5 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทที่อยู่อาศัย

ประเภทที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
บ้านเดี่ยว	1,037	82.96
ทาวน์เฮาส์	90	7.20
ห้องคอนโด	6	0.48
ห้องอพาร์ทเมนท์/แฟลต	11	0.88
ห้องแถว	72	5.76
อื่น ๆ ได้แก่ บ้านพักข้าราชการ วัด บ้านเช่า หอพักในที่ทำงาน กระโจม	9	0.72
ไม่ระบุ	25	2.00
รวม	1,250	100.00

ลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง (ต่อ)

6. ตารางที่ 6 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย

กรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
เป็นเจ้าของ	858	68.64
เป็นเจ้าของร่วม	100	8.00
เป็นผู้เช่า	83	6.64
เป็นผู้อยู่อาศัย	182	14.56
ไม่ระบุ	27	2.16
รวม	1,250	100.00

7. ตารางที่ 7 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการอยู่กับสมาชิกในครัวเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

การอยู่กับสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
คู่สมรส	771	62.63
ลูกหลาน	783	63.61
ลูกเขย/ลูกสะใภ้	131	10.64
บิดา/มารดา	25	2.03
ญาติ พี่ น้อง	53	4.31
คนเดียว	111	9.02
อื่น ๆ ได้แก่ เด็กที่ตนเองดูแลอยู่ นายจ้าง เพื่อน พี่เลี้ยง	6	0.49